

Valtuustoaloite, Tuulivoimaloiden siirtolinjojen korvaukset kuntoon kaavoituksen keinoin, Keskustan valtuustoryhmä

Khall 06.11.2023 § 263

Valmistelija hallinto- ja talousjohtaja Virpi Kolehmainen

Keskustan valtuustoryhmä on jättänyt 20.3.2023 valtuustoaloitteen:
Tuulivoimaloiden siirtolinjojen korvaukset kuntoon kaavoituksen keinoin.

Esittelijä Kunnanjohtaja Manninen Marjukka

Päätösesitys Kunnanhallitus päättää lähettää valtuustoaloitteen kaavoituksesta vastaavalle toimialalle valmisteltavaksi.

Päätös Hyväksyttiin.

Khall 02.09.2024 § 205

Valmistelija Valmistelija elinvoimajohtaja Helena Illikainen

Keskustan valtuustoryhmä on jättänyt seuraavan valtuustoaloitteen:

Valtuustoaloite: Tuulivoimaloita rakennetaan Suomeen kovaa tahtia. Erityisesti Pohjois-Suomessa tuulivoimaloiden kehitys ja rakentaminen on nopeatahtista. Iin kunnan alueelle on rakennettu ja suunnitteilla useita tuulivoima-alueita. Tuulivoimaloiden tuottaman sähkön siirtämiseksi rakennetaan jopa kymmenien kilometrien mittaisia ja kymmeniä metrejä leveitä liityntälinjoja tuulivoimapuisoista valtakunnan sähköverkkoon. Yksi liityntälinja voi kulkea useiden maanomistajien maiden halki. Maanomistajat eivät ole tyytyväisiä lunastustoimituksen kautta tarjottuun kertakorvaukseen metsiensä pysyvistä käytöstä sähkönsiirtolinjana. Siirtolinja alta kaadettavista puista maksetaan yleensä markkinahinnan mukaan, mutta suuruusluokaltaan vain muutaman sadan euron kertakorvausta per hehtaari, menetetyistä maapohjan tuottokyvystä pidetään täysin epäoikeudenmukaisena, kun liiketoimintaa tehdään toisen maalla. Tuulivoima-alueiden varsinaisesta kaavoituksesta vastaavat kunnat. Esitämme, että Iin kunta ryhtyy selvittämään mahdollisuutta asettaa kaavoituksen ja sen hyväksymisen ehdoksi, että tuulivoimahankkeeseen ryhtyvä yhtiö neuvottelee siirtolinjan maanomistajien kanssa vastaavan kaltaisen korvaustason kuin mikä varsinaisella tuulivoimapuistoalueella on.”

Vastaus aloitteeseen:

Kunnalla on maankäyttö- ja rakennuslain 4 §:n ja 20 §:n mukainen kaavoitusmonopoli: Kunnalla on maankäyttö- ja rakennuslain perusteella laaja harkintavalta sen suhteen, miten se alueitaan kehittää ja mille alueille kaavoitusta suunnataan. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kenelläkään toimijalla ei ole oikeutta saada kunnan alueita kaavoitetuksi haluamallaan tavalla, vaan kaavatyön käynnistäminen, laatiminen ja sisältö on aina kunnan harkintavallassa.

Yllä olevan vuoksi kunta toteuttaa ja suunnittelee kaavoitusta ja maapolitiikkaansa mm. laadittujen strategioiden pohjalta. Niissä on suunnitellusti mietitty, miten ja millä tavoin kuntaa kehitetään. Tällainen keskeinen strateginen ohjausväline on parhaillaan laadinnassa oleva Iin strateginen yleiskaava. Kaavaehdotus on ollut nähtävillä keväällä 2024. Siinä osoitetaan tuotannossa

olevat tuulipuistoalueet, jo kaavoitetut tuulivoima-alueet sekä alueet, joissa on vireillä kaavoitus tai hyväksytty kaavoitusaloite. Kaavaehdotuksessa ei ole osoitettu uusia mahdollisia tuulivoima-alueita. Näin ollen kunnan tahtotila on, että uusia, kaavasta poikkeavia tuulivoima-alueita ei kuntaan tällä hetkellä toteuteta. On huomioitava, että kunnassa sijaitseville sähköasemille tulee siirtolinjoja myös naapurikuntien hankkeista.

Sekä kaavoitus että rakennuslupien hyväksyminen ovat viranomaistoimintoja, joiden käsittelyyn tai lopputulokseen ei saa vaikuttaa muut kuin laissa (mm. hallintolaki ja MRL) mainitut edellytykset. Maankäyttö- ja rakennuslaki 77 b §:n mukaan tuulivoimarakentamista ohjaavan kaavan yhteydessä on huolehdittava siitä, että tuulivoimalan tekninen huolto ja sähkönsiirto on mahdollista järjestää. Laki ei käsittele sähkönsiirtoon liittyviä yksityisoikeudellisia sopimuksia tai lunastuslainsäädäntöön liittyviä asioita. Esitetyn aloitteen mukainen toiminta edellyttäisi kunnalta puuttumista yksityisoikeudellisten sopimusten sisältöön ja sopimusten sisällölliseen valvontaan ja näin kunta ei voi toimia. Kunnan on syytä pidättyä osallistumasta miltään osin yksityisoikeudellisten maanvuokrasopimusten tekemiseen tuulivoimayhtiön ja maanomistajien välillä ([Tuulivoimamenettelyt kunnassa | Kuntaliitto.fi](#)).

Koska sähkönsiirtolinjojen lunastuskorvaukset määritellään lunastuslainsäädännöllä, on tärkeää, että kunta pyrkii vaikuttamaan eri vaikutuskanavissaan ja verkostoissaan voimansiirtolinjoja koskevaan lunastuslainsäädäntöön. Myös Kuntaliitto on pyrkinyt vaikuttamaan valmisteilla olevaan lainsäädäntöön.

Lunastuslainsäädännön uudistaminen on kirjattu nykyiseen hallitusohjelmaan. Siinä lunastuslain korvauserusteet on tarkoitus uudistaa vahvistamalla omaisuudensuojaa. Perustuslaissa turvatun täyden korvauksen vaatimuksen toteutumisen lisäksi muutosten tarkoituksena on yhtenäistää lunastuslain korvausarvioinnin käsitteistöä vastaamaan kiinteistöarvioinnissa ja kansainvälisissä arviointistandardeissa käytettyjä käsitteitä. Kesäkuussa 2024 annetussa hallituksen esityksen luonnoksessa ehdotetaan lunastuskorvauksen määrittämisen perusteita koskevaa sääntelyä muutettavaksi siten, että lunastettavasta omaisuudesta tulisi määrätä käyvän hinnan sijasta sen markkina-arvoa vastaava täysi korvaus. Lisäksi vesilakiin, kaivoslakiin, kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi annettuun lakiin ja alueidenkäyttölakiin esitetään tehtäväksi lunastuslain korvauserusteiden uudistamisesta johtuvat muutokset. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2024. ([Lunastuslain korvauserusteiden uudistaminen \(eduskunta.fi\)](#))

Esittelijä	Kunnanjohtaja Manninen Marjukka
Päätösesitys	Kunnanhallitus hyväksyy yllä esitetyn vastauksen ja välittää sen edelleen kunnanvaltuustolle tiedoksi.
Päätös	Hyväksyttiin.

Kvalt 23.09.2024 § 59
103/00.01.03.01/2023

Päätös Hyväksyttiin.